

Innst. 182 L

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 46 LS (2014–2015)

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i sjøloven (erstatningsansvar ved transport av farlig gods m.m.)

Til Stortinget

Sammendrag

I proposisjonen ber regjeringen om Stortingets samtykke til ratifikasjon av protokollen 30. april 2010 («2010-protokollen») til den internasjonale konvensjon 3. mai 1996 om ansvar og erstatning for skade i forbindelse med sjøtransport av farlige og skadelige stoffer («1996 HNS-konvensjonen»). Ved å ratifisere protokollen vil Norge bli bundet av 1996 HNS-konvensjonen som endret ved 2010-protokollen. Konvensjonen fra 1996 og protokollen fra 2010 er vedtatt i FNs sjøfartsorganisasjon IMO (International Maritime Organization). 1996 HNS-konvensjonen, med de endringer som følger av 2010-protokollen, refereres i det følgende til som «2010 HNS-konvensjonen». Det vises til egen innstilling om samtykke-saken.

Videre foreslås i proposisjonen endringer i sjøloven til gjennomføring av den konsoliderte 2010 HNS-konvensjonen i norsk rett.

Med forslaget til gjennomføring av 2010 HNS-konvensjonen i norsk rett følger departementet opp Sjølovkomiteens utredning NOU 2004:21 Erstatningsansvar ved sjøtransport av farlig gods, med de tillegg som følger av 2010-protokollen.

HNS-konvensjonen pålegger skipets eier et objektivt ansvar som er begrenset oppad til et visst beløp pr. hendelse, og som øker med skipets størrelse. Skipets eier plikter å ha forsikring for dette ansvaret. Over beløpsgrensen for skipseierens ansvar skal

tapene dekkes av Det internasjonale fond for farlige og skadelige stoffer (HNS-fondet). Erstatningsutbetalinger fra HNS-fondet skal finansieres av en avgift som innkreves etter at det er skjedd en ulykke. Avgiften skal betales av dem som gjennom det forutgående året (eller tidligere år) har mottatt et visst kvantum av slike stoffer som konvensjonen omfatter. På denne måten deles de økonomiske konsekvensene av skader mellom sjøtransportnæringen og de involverte lasteinteressene. Rederinæringen får økt ansvar, men vil fortsatt være beskyttet mot et katastrofeansvar ved ansvarsbegrensningsregler av samme type som gjelder for oljesølansvaret. Lasteinteressene bidrar i form av avgiftene til HNS-fondet. HNS-fondets årlige administrative kostnader skal også dekkes inn ved en avgift som nevnt.

2010-protokollen til HNS-konvensjonen ble undertegnet av Norge med forbehold for ratifikasjon 25. oktober 2011.

Bakgrunnen for 2010-protokollen er først og fremst at det oppsto vanskeligheter med å anvende 1996 HNS-konvensjonens bestemmelser om ikrafttredelse. Dette knyttet seg særlig til det forhold at de fleste statene som har sluttet seg til 1996 HNS-konvensjonen, ikke har oppfylt sine plikter etter konvensjonen til å informere IMOs generalsekretær om mottak av farlig gods i vedkommende stat. Slik rapportering er sentral for ikrafttredelsen av konvensjonen og for at konvensjonen kan fungere etter hensikten. Det ble som følge av dette utarbeidet en endringsprotokoll som skulle løse disse problemene. Protokollen retter også opp enkelte andre forhold knyttet til 1996 HNS-konvensjonen, blant annet reglene om hvem som skal være avgiftspliktig for LNG til HNS-fondet.

Departementet fremmer også forslag om å øke globalansvarsgrensene i sjøloven § 175 nr. 2 og 3. Forslaget har sammenheng med at FNs internasjonale sjøfartsorganisasjon 19. april 2012 vedtok å

oppjustere ansvarsgrensene i artikkel 6 nr. 1 bokstav a og b i 1996-protokollen til London-konvensjonen 1976 om begrensning av ansvaret for sjørettslige krav. Norge er part til den nevnte konvensjonen, som i norsk rett er gjennomført i sjøloven kapittel 9. Som konvensjonspart er Norge folkerettslig forpliktet til å gjennomføre tilsvarende endringer i sin nasjonale lovgiving.

Videre er det foreslått retting av inkurier i sjøloven §§ 182 b, 193 og 430.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til komiteens merknader og samtykke i innstilling om ratifikasjon av protokollen 30. april 2010 («2010-protokollen») til den internasjonale konvensjon 3. mai 1996 om ansvar og erstatning for skade i forbindelse med sjøtransport av farlige og skadelige stoffer («1996 HNS-konvensjonen»).

Komiteen bemerker at lovendringene som fremkommer av Prop. 46 LS (2014–2015) er nødvendige i forbindelse med ratifikasjonen av den nevnte protokollen.

Komiteen slutter seg også til de foreslåtte rettingene av inkurier i sjøloven §§ 182b, 193 og 430.

For øvrig viser komiteen til Prop. 46 LS (2014–2015), som er dekkende for komiteens syn.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i sjøloven (erstatningsansvar ved transport av farlig gods m.m.)

I

I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten gjøres følgende endringer:

§ 173 nr. 2 skal lyde:

- 2) krav i anledning oljesøl av den art som er nevnt i §§ 191 og 207, og krav i anledning skade som nevnt i § 211;

§ 175 nr. 1 til 3 skal lyde:

- 1) For krav i anledning personskade tilføyet skipets egne passasjerer er ansvarsgrensen 250 000 SDR multiplisert med det antall passasjerer som skipet ifølge sitt sertifikat har adgang til å føre.
- 2) For andre krav i anledning av personskade er ansvarsgrensen 3 020 000 SDR. For skip med tonnasje på mer enn 2.000 tonn forhøyes ansvarsgrensen slik:
for hvert tonn fra 2.001 til 30 000 tonn, med 1208 SDR,
for hvert tonn fra 30.001 til 70.000 tonn, med 906 SDR, og
for hvert tonn over 70.000 tonn, med 604 SDR.
- 3) Ansvarsgrensen for alle andre krav, samt udekket rest av krav som nevnt i nr. 2, er 1 510 000 SDR. For skip med tonnasje på mer enn 2.000 tonn forhøyes ansvarsgrensen slik:
for hvert tonn fra 2.001 til 30.000 tonn, med 604 SDR,
for hvert tonn fra 30.001 til 70.000 tonn, med 453 SDR,
for hvert tonn over 70.000 tonn, med 302 SDR.

§ 182 b første ledd skal lyde:

Utenlandsk skip som ikke har slikt sertifikat som nevnt i § 182 a, kan bortvises fra norske havner av Sjøfartsdirektoratet. Blir et utenlandsk skip bortvist, skal Sjøfartsdirektoratet foreta notifikasjon om bortvisningen i henhold til direktiv 2009/20/EF.

§ 193 skal lyde:

§ 193 *Kanalisering av ansvar m.m.*

Erstatningskrav mot skipets eier for forurensningsskade kan bare fremsettes etter reglene i dette kapittelet.

Erstatningskrav for forurensningsskade kan ikke gjøres gjeldende mot:

- a) medlem av besetningen, ansatte hos eieren eller andre som eieren svarer for,
- b) losen eller en annen person som utfører tjeneste for skipet,
- c) redere eller disponenter hvor disse ikke eier skipet, samt enhver befrakter, sender, avlaster, eier eller mottaker av lasten,
- d) noen som utfører berging med samtykke fra skipets side eller på oppdrag av offentlig myndighet,
- e) noen som treffer tiltak for å avverge eller begrense skade eller tap som er omfattet av § 191, eller
- f) ansatte hos personer som er omfattet av bokstav b, c, d og e, eller andre som personer som nevnt i bokstav b, c, d eller e svarer for, unntatt person som selv har voldt skaden ved forsett eller grov uaktsomhet, og med forståelse av at slik skade sannsynligvis ville oppstå.

Regressansvar for forurensningsskade kan ikke gjøres gjeldende mot noen som omfattes av reglene i andre ledd bokstav a, b, d, e eller f, med mindre vedkommende har voldt skaden forsettlig eller grovt uaktsomt og med forståelse av at slik skade sannsynligvis ville oppstå. For regress ellers gjelder alminnelige rettsregler.

Nytt kapittel 11 skal lyde:

Kapittel 11. Ansvar for skade voldt av farlig gods etter den internasjonale konvensjon om ansvar og erstatning for skade i forbindelse med sjøtransport av farlige og skadelige stoffer, 1996, som endret ved protokoll av 2010

§ 211 Definisjoner

Med farlig gods forstås i dette kapittel:

- a) *olje som transporteres i bulk, som definert i regel 1 i vedlegg I til internasjonal konvensjon om hindring av forurensning fra skip, 1973, som endret ved protokoll av 1978, med senere endringer,*
- b) *skadelige flytende stoffer som transporteres i bulk, som definert i regel 1.10 i vedlegg II til internasjonal konvensjon om hindring av forurensning av skip, 1973, som endret ved protokoll av 1978, med senere endringer, og de stoffer og blandinger som inntil videre er klassifisert som forurensningskategori X, Y, eller Z etter regel 6.3 i nevnte vedlegg II,*
- c) *farlige, flytende stoffer som transporteres i bulk, og som er oppført i kapittel 17 i internasjonal kode for bygging og utrustning av skip som transporterer farlige kjemikalier i bulk, med endringer, og de farlige produkter som det er gitt foreløpige regler for lastehåndtering for, etter reglene i kodens punkt 1.1.6,*
- d) *farlige og skadelige stoffer, materialer eller gjenstander i pakket form som er omfattet av internasjonal kode for transport av farlig gods (IMDG-koden), med endringer,*
- e) *flytende gasser som er oppført i kapittel 19 i internasjonal kode for bygging og utrustning av skip som transporterer flytende gasser i bulk, med endringer, og de produkter som det er gitt foreløpige regler for lastehåndtering for, etter reglene i kodens punkt 1.1.6,*
- f) *flytende stoffer som transporteres som last i bulk med antennelsestemperatur som ikke overstiger 60 °C, målt ved prøve i lukket beholder,*
- g) *faste bulkklaster med farlige kjemiske egenskaper som omfattes av den internasjonale koden for transport av faste bulkklaster (IMSBC-koden), med endringer, i den utstrekning disse stoffene i pakket form ville være omfattet av internasjonal kode for transport av farlig gods (IMDG-koden)*

i kraft i 1996,

- h) *rester fra forutgående bulktransport av stoffer som nevnt i bokstavene a til c og e til g i oppregningen her.*

Med skip forstås i dette kapittel ethvert sjøgående fartøy eller annen flytende innretning på sjøen.

Med HNS i bulk forstås stoffer som er omfattet av bokstav a til c og e til h i første ledd. Med pakket HNS forstås stoffer som er omfattet av bokstav d i første ledd.

Med eier forstås for registrert skip den som står oppført i skipsregisteret som eier, eller, hvis skipet ikke er registrert, den som eier skipet. Eies skipet av en stat, gjelder § 191 femte ledd annet punktum tilsvarende.

Med sjøtransport forstås i dette kapitlet tiden fra godset ved lasting kommer inn i skipet eller i noen del av dets innretninger, og til godset ved lossing ikke lenger er i skipet eller noen del av dets innretninger. Blir skipets utstyr ikke brukt ved lasting eller lossingen, begynner og slutter perioden når godset bringes over skipssiden.

Med HNS-konvensjonen forstås den internasjonale konvensjon 3. mai 1996 om ansvar og erstatning for skade ved sjøtransport av farlige og skadelige stoffer som endret ved protokollen 30. april 2010.

Med HNS-fondet forstås Det internasjonale erstatningsfond som etableres ved HNS-konvensjonen.

Med konvensjonsstat forstås i dette kapittel stat som er tilsluttet HNS-konvensjonen.

§ 212 Objektivt ansvar for skipets eier

Skipets eier er uansett skyld ansvarlig for skade som er voldt ved sjøtransport av farlig gods, og som skyldes de farlige egenskapene ved godset. Ansvar for skade oppstått ved en serie hendelser med samme opphav påhviler den som er eier ved den første hendelsen. Er skaden oppstått ved en hendelse som involverer to eller flere skip som hver for seg transporterer farlig gods, er hver eier ansvarlig, men slik at eierne hefter solidarisk for skade som ikke med rimelighet kan henføres til et bestemt skip.

Med skade forstås i dette kapittel:

- a) *tap av menneskeliv eller personskade oppstått om bord eller utenfor skipet,*
- b) *tap av eller skade på eiendom utenfor skipet,*
- c) *tap eller skade ved forurensning av miljøet,*
- d) *utgifter, skade eller tap som følge av rimelige tiltak som er truffet etter en hendelse som forårsaker eller medfører umiddelbar og betydelig fare for skade som nevnt i bokstav a til c, og som har til formål å avverge eller begrense slik skade.*

Skade ved forringelse av miljøet, jf. bokstav c, omfatter i tillegg til tapt fortjeneste likevel bare utgifter til rimelige tiltak for gjenoppbygging som har vært eller vil bli foretatt.

Reglene i dette kapittel gjelder ikke:

- a) forurensningsskade som omfattes av § 191,
- b) skade voldt av radioaktivt materiale som nevnt i HNS-konvensjonen artikkel 4 nr. 3 bokstav b,
- c) erstatningskrav i henhold til kontrakt om sjøtransport av gods eller passasjerer,
- d) yrkesskadeerstatning eller ytelser fra folketrygden og tilsvarende krav etter rettsreglene her i riket eller fremmed stat for så vidt bestemmelsene i §§ 211 til 227 er uforenlige med de regler som ellers gjelder for slike krav.

Er det ikke mulig på rimelig måte å skille mellom skade voldt av farlig gods og skade voldt på annen måte, skal det legges til grunn at den samlede skaden er forårsaket av farlig gods. Dette gjelder ikke i den utstrekning det foreligger forurensningsskade som er omfattet av § 191, eller skade voldt av radioaktivt materiale som nevnt i HNS-konvensjonen artikkel 4 nr. 3 bokstav b.

§ 213 Ansvarsfritak

Reglene om ansvarsfritak og om lemping av ansvaret i § 192 gjelder tilsvarende for ansvaret etter § 212.

Eieren er videre fri for ansvar dersom det godtgjøres at senderen eller avlasteren har unnlatt å gi opplysninger om godsets farlige eller skadelige egenskaper, og at dette helt eller delvis har forårsaket skaden eller har ført til at eieren ikke har skaffet seg forsikring som nevnt i § 218. Dette gjelder bare dersom verken eieren eller noen ansatt eller andre som eieren svarer for, kjente eller med rimelighet burde ha kjent til godsets farlige eller skadelige egenskaper.

§ 214 Kanalisering av ansvar m.m.

Erstatningskrav mot skipets eier for skade etter § 212 kan bare fremsettes etter reglene i dette kapitlet.

Reglene om kanalisering av ansvar m.m. i § 193 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for ansvaret etter § 212. Regelen om at erstatningskrav ikke kan gjøres gjeldende, jf. § 193, skal likevel ikke omfatte sender, avlaster, eier eller mottaker av lasten.

§ 215 Ansvarsbegrensning

For skade forårsaket av HNS i bulk er eierens ansvar etter § 212 begrenset til 10 millioner SDR for skip med tonnasje som ikke overstiger 2000 tonn. For skip med tonnasje på mer enn 2000 tonn økes ansvarsgrensen med:

- a) 1500 SDR pr. tonn fra 2001 til 50 000 tonn, og
- b) 360 SDR pr. tonn over 50 000 tonn.

Ansvarsgrensen kan likevel ikke i noe tilfelle overstige 100 millioner SDR.

For skade forårsaket av pakket HNS eller av både HNS i bulk og pakket HNS, eller hvor det ikke lar seg fastslå om skaden fra skipet er forårsaket av HNS i bulk eller pakket HNS, er eierens ansvar etter § 212 begrenset til 11,5 millioner SDR for skip med tonnasje som ikke overstiger 2000 tonn. For skip med tonnasje på mer enn 2000 tonn økes ansvarsgrensen med:

- a) 1725 SDR pr. tonn fra 2001 til 50 000 tonn, og
- b) 414 SDR pr. tonn over 50 000 tonn.

Ansvarsgrensen kan likevel ikke i noe tilfelle overstige 115 millioner SDR.

Begrensningen gjelder alt ansvar etter § 212 i anledning av samme hendelse eller serie av hendelser med samme opphav. For sakskostnader og forsinkelsesrenter av de erstatningsbeløpene som etter fordeling av begrensningsbeløpet skal utbetales til fordringshaverne, hefter eieren uten begrensning.

§ 194 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 216 Begrensningsfond og begrensningssøksmål

En eier som vil begrense sitt ansvar i samsvar med § 215, må opprette et begrensningsfond ved den domstol hvor sak om erstatning etter § 212 er reist eller i tilfelle kan reises. Når fondet er opprettet, kan eieren eller en skadelidt reise begrensningssøksmål for å få fastslått ansvaret og fordelt ansvarsbeløpet.

Fondet skal fordeles forholdsmessig på alle fordringer oppstått ved samme hendelse eller serie av hendelser med samme opphav. Ved fordelingen av fondet skal krav i anledning av tap av menneskeliv og personskade ha fortrinnsrett til dekning. Fortrinnsretten gjelder likevel ikke den del av summen av slike krav som overstiger to tredeler av fondsbeløpet. § 176 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 195 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Har eieren opprettet begrensningsfond i samsvar med HNS-konvensjonen i en annen konvensjonsstat, har det samme virkning for eierens rett til ansvarsbegrensning som opprettelse av et fond ved en norsk domstol.

§ 217 Oppheving av arrest m.m.

Når eieren har rett til å begrense sitt ansvar etter § 215 og har opprettet et fond i samsvar med § 216, gjelder reglene i § 196 første ledd tilsvarende.

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende når eieren har opprettet begrensningsfond i samsvar med HNS-konvensjonen i en annen konvensjonsstat, forutsatt at kravshaveren har adgang til den domstol eller myndighet som forvalter fondet, og dette faktisk er tilgjengelig for kravshaveren.

§ 218 Forsikringsplikt, sertifikat

Eieren av norsk skip plikter å ha godkjent forsikring eller annen sikkerhet som dekker ansvaret etter

§ 212 opp til de grenser som er nevnt i § 215. Dette gjelder likevel ikke skip som er mindre enn 500 tonn og som ikke fører farlig gods som last. Det skal utstedes sertifikat som bekrefter at det foreligger slik forsikring eller sikkerhet som kreves i første punktum. Uten gyldig sertifikat må skipet ikke seile under norsk flagg.

Utenlandsk skip som anløper eller forlater havn eller annen laste- eller losseplass i Norge eller på den norske del av kontinentalsokkelen, og som fører farlig gods som last, plikter å ha godkjent forsikring eller annen sikkerhet som dekker ansvaret etter § 212 opp til de grenser som er nevnt i § 215. Er skipet registrert i en konvensjonsstat, skal det ha sertifikat etter konvensjonen som viser at det foreligger forsikring eller annen sikkerhet. Annet punktum gjelder tilsvarende for skip registrert i en stat som ikke er konvensjonsstat.

For skip som eies av den norske stat eller av en annen stat, gjelder reglene i § 197 tredje ledd tilsvarende.

Departementet gir i forskrift nærmere regler om forsikring og sikkerhetsstillelse, herunder om hvilke vilkår forsikringen eller sikkerheten må oppfylle for å kunne godkjennes, samt om sertifikater og deres form, innhold, utstedelse og gyldighet, herunder at en institusjon eller organisasjon kan utstede sertifikat. Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra plikten til å ha sertifikat etter første ledd for norske skip som ikke fører farlig gods.

§ 219 Sanksjoner mot forsømt forsikringsplikt m.m.

Reglene i § 199 gjelder tilsvarende når et skip ikke har påbudt forsikring eller annen sikkerhet eller påbudt sertifikat etter reglene i § 218.

§ 220 Krav mot forsikringsgiveren m.m.

Erstatningskrav etter § 212 kan reises direkte mot den som har ytet forsikring eller stillet sikkerhet for eierens erstatningsansvar (forsikringsgiveren). Forsikringsgiveren kan påberope begrensning av ansvaret etter § 215 selv om eieren ikke har rett til ansvarsbegrensning. § 200 første ledd tredje og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Forsikringsgiveren kan opprette begrensningsfond etter § 216 med samme virkning som om det var opprettet av eieren. § 200 annet ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 221 HNS-fondet

I tillegg til den erstatningen skadelidte kan få etter §§ 212 og 220, har skadelidte rett til erstatning fra HNS-fondet etter reglene i kapittel 3 i HNS-konvensjonen. HNS-konvensjonen kapittel 3 gjelder som lov.

For HNS-fondets regresskrav mot skipets eier og dennes forsikringsgiver gjelder § 214 første ledd og § 220 tilsvarende. For fondets regress ellers gjelder alminnelige rettsregler.

§ 222 Avgifter til HNS-fondet

Den som i kalenderåret, i havn eller annen losseplass innenfor norsk territorium, er mottaker av mer enn 20 000 tonn HNS i bulk som transporteres som last om bord på skip, ikke medregnet gods som omfattes av annet og tredje ledd, skal betale slike avgifter til HNS-fondet som fondets organer fastsetter i samsvar med HNS-konvensjonen, og stille slik sikkerhet for avgifter som måtte bli bestemt.

Avgiftsplikten til HNS-fondet etter første ledd skal gjelde tilsvarende for den som i kalenderåret, i havn eller annen losseplass innenfor norsk territorium, er mottaker av

- mer enn 20 000 tonn faste bulkklaster som nevnt i § 211 første ledd bokstav g,
- mer enn 20 000 tonn LPG (kondensert hydrokarbongass),
- mer enn til sammen 150 000 tonn råolje eller tunge fyringsoljer eller tunge destillater som definert i 1992-fondskonvensjonen artikkel 1 nr. 3, og som for denne oljen er pliktig til å betale avgifter til Det internasjonale erstatningsfond (1992) etter reglene i § 202, eller
- mer enn 20 000 tonn olje i bulk som ikke omfattes av bokstav c, og som er opplistet i vedlegg I til internasjonal konvensjon om hindring av forurensning fra skip, 1973, med senere endringer.

Avgiftsplikten til HNS-fondet skal også gjelde tilsvarende for den som i kalenderåret var mottaker av LNG-last (flytende naturgass) om bord på skip, som ble losset ved en havn eller annen losseplass i norsk territorium. Dersom mottakeren har inngått avtale med den som var eier av lasten umiddelbart før lossing i norsk territorium, om at det er eieren av lasten som skal betale avgiftene til HNS-fondet etter første ledd, og mottakeren har informert departementet om at en slik avtale eksisterer, skal likevel lasteeieren være avgiftspliktig til fondet. Ved slik avtale er mottakeren ansvarlig for å betale avgiften til fondet dersom eieren av lasten ikke gjør det.

Som mottaker etter første ledd, annet ledd bokstav a, b og d samt tredje ledd regnes den som fysisk mottar godset. Dersom den som fysisk mottar godset, gjør dette på oppdrag av en annen person som er undergitt en konvensjonsstats jurisdiksjon, skal likevel oppdragsgiveren anses som mottaker hvis HNS-fondet underrettes om hvem som er oppdragsgiver. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om hva som skal regnes som slikt oppdrag som er omfattet av annet punktum.

Dersom felles kontrollerte selskaper eller to eller flere mottakere som står i nært interessefellesskap med hverandre, innenfor norsk territorium mottar farlig gods som til sammen utgjør avgiftspliktige mengder last etter reglene i første og annet ledd, skal hver mottaker betale avgifter for det kvantum som den enkelte har mottatt. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om når nært interessefellesskap og felles kontrollerte selskaper foreligger, herunder gjøre unntak fra første til tredje punktum.

Gods som er overført direkte eller i havn eller losseplass fra et skip til et annet skip som ledd i sjøtransporten fra den opprinnelige lastehavnen og til den endelige havnen eller losseplassen (gods i transitt), skal anses mottatt i den endelige havnen eller losseplassen. Om den endelige havnen eller losseplassen for gods i transitt er utenfor norsk territorium, omfattes godset ikke av avgiftsplikten etter paragrafen her.

Bestemmelsen gjelder ikke for Svalbard. Kongen kan gi forskrifter om bestemmelsens anvendelse på Svalbard, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 223 Rapporteringsplikt

Den som etter reglene i § 222 er avgiftspliktig til HNS-fondet, skal føre opptegetninger over mengder og typer farlig gods som vedkommende er avgiftspliktig for. Opptegetningene for et kalenderår skal rapporteres til departementet innen 1. februar det påfølgende året, eller innen en annen frist som departementet fastsetter i forskrift.

Der det er inngått avtale som nevnt i § 222 tredje ledd annet punktum om avgiftsplikten for LNG, påhviler rapporteringsplikten etter første ledd uansett den som er mottaker av lasten, som også skal rapportere om navn og adresse på den som er avgiftspliktig etter avtalen.

Første ledd gjelder tilsvarende for den som i kalenderåret i havn eller annen losseplass innenfor norsk territorium er mottaker av 15 000 tonn farlig gods som nevnt i § 222 første ledd og annet ledd bokstav a, b og d.

All relevant dokumentasjon om mottaket av farlig gods, herunder dokumentasjon som gjelder oppdrag og interessefellesskap som nevnt i § 222 tredje og fjerde ledd, skal gjøres tilgjengelig for undersøkelse av den myndighet departementet bestemmer. Den som har rapporteringsplikt etter bestemmelser gitt i eller i medhold av første til tredje ledd, jf. sjette ledd, samt den som er involvert i oppdrag og interessefellesskap som nevnt i første punktum i leddet her, skal gi nødvendig bistand ved slike undersøkelser og gi slike opplysninger og kopier av dokumenter mv. som myndigheten anmoder om.

Departementet kan i forskrift pålegge personer nevnt i første til tredje ledd å oppbevare i et visst antall år relevante opptegetninger og dokumentasjon vedrørende mottaket av farlig gods.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om rapporteringsplikten etter første til tredje ledd og undersøkelser etter fjerde ledd, herunder regler som utfyller eller gjør unntak fra bestemmelsene i denne paragraf, samt nærmere bestemmelser om hvilken informasjon som skal rapporteres til departementet.

Departementet kan ilegge et foretak overtredelsesgebyr dersom foretaket eller noen som har handlet på foretakets vegne, overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av paragrafen her. Det gjelder selv om ingen enkeltperson har utvist skyld. Departementet kan i forskrift gi regler om utmåling av overtredelsesgebyr.

Bestemmelsen gjelder ikke for Svalbard. Kongen kan gi forskrifter om bestemmelsens anvendelse på Svalbard, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 224 Norske domstolers kompetanse

Søksmål mot skipets eier eller dennes forsikringsgiver om ansvar etter §§ 212 og 220 hører under norsk domstol dersom skade er oppstått her i riket eller i norsk økonomisk sone, eller tiltak er foretatt for å avverge eller begrense slik skade.

Søksmål som gjelder eierens eller forsikringsgiverens ansvar etter §§ 212 og 220 for skade som nevnt i annet punktum i leddet her, og som utelukkende er oppstått utenfor riket og utenfor territoriet til en annen stat, kan reises her i riket når:

- skipet er registrert her i riket,
- eieren har sin bopel eller hovedforretningssted her i riket, eller
- begrensningsfond er opprettet ved norsk domstol.

Første punktum gjelder skade som nevnt i § 212 annet ledd bokstav a og b samt utgifter, skade eller tap som nevnt i § 212 annet ledd bokstav d som gjelder slik skade, når skaden er forårsaket av et stoff transportert om bord i et skip som er registrert i en kontrollerende stat.

En domstol som er kompetent etter første eller annet ledd, kan pådømme alle krav vedrørende samme hendelse eller serie av hendelser med samme opphav. Dette gjelder også krav i anledning av skade oppstått utenfor riket.

Begrensnings søksmål, herunder søksmål om fordeling av begrensningsfond, kan bare reises i riket når fondet er opprettet ved norsk domstol. Søksmål reises ved domstol der fondet er opprettet.

§ 225 Søksmål m.m. vedrørende HNS-fondet

Søksmål mot HNS-fondet om erstatning etter § 221 kan reises ved norsk domstol bare i tilfelle som nevnt i § 224 første og annet ledd, og bare dersom søksmål mot skipets eier eller dennes forsikringsgiver i anledning av samme skade ikke tidligere er reist i en annen konvensjonsstat.

Er søksmål etter § 224 første eller annet ledd reist mot skipets eier eller dennes forsikringsgiver, kan søksmål mot HNS-fondet i anledning av samme skade bare reises ved samme domstol. For øvrig kan søksmål mot HNS-fondet bare reises ved domstol hvor søksmål etter § 224 første eller annet ledd kunne ha vært reist. Tilsvarende gjelder søksmål om erstatning fra HNS-fondet i tilfelle hvor det ikke er klarlagt hvilket skip som transporterte det farlige godset som har voldt skaden.

HNS-fondet kan intervenere som part i enhver sak mot skipets eier eller dennes forsikringsgiver om erstatning etter dette kapittel og blir ved slik intervensjon bundet av dommen.

Når erstatningssak er reist mot skipets eier eller dennes forsikringsgiver, kan hver av sakens parter ved brev varsle HNS-fondet om saken. Brevet besør- ges sendt av retten som rekommandert brev til fon- dets direktør. Har HNS-fondet fått slikt varsel i så god tid at det effektivt har kunnet vareta sine inter- seser, blir det bundet av rettskraftig dom i saken.

HNS-fondet kan reise søksmål her i riket i anled- ning krav på avgift etter konvensjonen.

§ 226 Anerkjennelse og fullbyrding av utenlandsk dom

Rettskraftig dom mot skipets eier eller dennes forsikringsgiver har bindende virkning her i riket og kan fullbyrdes her når den er tvangskraftig, såfremt dommen er avsagt i en konvensjonsstat og av en dom- stol som er kompetent til å avgjøre saken etter artike- kel 38 i HNS-konvensjonen.

Tilsvarende gjelder dom mot HNS-fondet som er avsagt i en konvensjonsstat eller i en stat der HNS- fondet har sitt sete, dersom domstolen er kompetent til å avgjøre saken etter artikkel 39 i HNS-konvensjo- nen.

§ 227 Virkeområde

Reglene i dette kapittelet gjelder:

- a) ansvaret for skade voldt av farlig gods som er transportert i skip som last, og som er oppstått her i riket eller innenfor territoriet til annen kon- vensjonsstat,
- b) ansvaret for skade som omfattes av § 212 annet ledd bokstav c (forurensningsskade), som er voldt av farlig gods som er transportert i skip som last, og som er oppstått i norsk økonomisk sone eller i økonomisk sone til en annen konven-

sjonsstat, eller, for stat som ikke har opprettet slik sone, i et område som nevnt i § 206 annet ledd,

- c) ansvaret for skade som omfattes av § 212 annet ledd bokstav a og b som er oppstått utenfor riket og territoriet til annen stat, dersom skaden er voldt av farlig gods transportert som last i skip registrert her i riket eller i annen konvensjonsstat eller, hvis skipet ikke er registrert, i skip som kan føre en konvensjonsstats flagg,
- d) tiltak for å avverge eller begrense skade som nevnt i bokstav a til c, uansett hvor tiltaket er satt i verk.

Reglene i dette kapittelet gjelder ikke for krigs- skip eller andre skip som eies eller brukes av en frem- med stat, og som på det tidspunkt da skade ble voldt av farlig gods, utelukkende brukes i statlig ikke-kom- mersielt øyemed. §§ 212 til 215 gjelder likevel når skade er oppstått her i riket eller i norsk økonomisk sone, eller det er truffet tiltak for å avverge eller be- grense slik skade.

§ 231 første ledd første punktum skal lyde:

Reglene i dette kapittel gjelder begrensningsfond som opprettes etter § 177 (globalfond), § 195 (olje- skadefond etter 1992-ansvarskonvensjonen), § 216 (begrensningsfond etter HNS-konvensjonen), samt etterfølgende begrensningssøksmål.

§ 232 nye femte og sjette ledd skal lyde:

Begrensningsfond etter HNS-konvensjonen skal tilsvare ansvarsbeløpet etter § 215.

Rentetillegget for krav som nevnt i fjerde og fem- te ledd, skal anses som en del av det erstatningskrav som skal dekkes av Det internasjonale erstatnings- fond (1992) og Det internasjonale tilleggsfond (2003) etter § 201 og av HNS-fondet etter § 221.

§ 240 annet punktum skal lyde:

Søksmål kan reises av person som nevnt i § 177 tredje ledd første punktum, § 195 første ledd annet punktum eller § 216 første ledd annet punktum.

§ 244 første ledd skal lyde:

Når samtlige tvister er avgjort, skal retten ved dom fordele fondet etter reglene i § 176, § 195 eller § 216. Fordelingen skjer på grunnlag av pålydende av hver fordring med tillegg av forsinkelsesrente i henhold til alminnelige rettsregler.

§ 430 skal lyde:

§ 430 Virkeområde og ufravikelighet

Reglene i §§ 411 til 417, § 418 a, §§ 419 til 429 og § 501 første ledd nr. 4 til 6 kan ikke ved forhånds- avtale fravikes til skade for passasjerer

- a) i innenriksfart i Norge, Danmark, Finland eller Sverige eller ved befordring til eller fra noen av disse stater, uansett om befordringen for øvrig er undergitt fremmed rett;
- b) ved annen befordring dersom alminnelige norske lovvalsregler medfører at befordringen er undergitt norsk rett.

Ny § 503 a skal lyde:

§ 503 a Foreldelse etter kapittel 11

Krav om erstatning etter §§ 212 og 220 faller bort dersom søksmål ikke er reist innen tre år fra den dag da skadelidte kjente eller med rimelighet burde ha kjent til skaden og hvem som eide skipet.

Krav på erstatning fra HNS-fondet etter § 221 faller bort dersom søksmål ikke er reist eller prosessvarsel etter § 225 fjerde ledd avsendt til fondet innen tre år fra den dag da skadelidte kjente eller med rimelighet burde ha kjent til skaden.

Krav på erstatning som nevnt i første og annet ledd faller i alle tilfelle bort dersom søksmål ikke er

reist innen ti år fra den dag da den hendelsen som forårsaket skaden, inntraff. Oppsto skade ved en serie av hendelser med samme opphav, regnes fristen fra dagen for den siste av hendelsene.

§ 505 annet punktum skal lyde:

Den skal omregnes til norske penger etter kronens verdi uttrykt i SDR den dag da betaling finner sted eller begrensningsfond opprettes etter kapittel 9, 10 eller 11.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Endringene i sjøloven §§ 182 b, 193, 223 og 430 trer likevel i kraft straks. For øvrig kan Kongen sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Reglene om ansvar og forsikring i sjøloven kapittel 11 får bare anvendelse på hendelser som inntrer etter ikrafttreddelsen av §§ 212 og 218.
3. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

Oslo, i justiskomiteen, den 3. mars 2015

Hadia Tajik

leder

Jenny Klinge

ordfører